

PK VIII TK 45.2021

(SK 19/21)

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku ze skargą konstytucyjną W B. o stwierdzenie,
że:

art. 2 ust. 1b Ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm. [...]) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia „skargi na przewlekłość postępowania” w postępowaniu karnym wykonawczym dotyczącym udzielenia osobie skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz uzyskania rekompensaty z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

– na podstawie art. 42 pkt 7 i art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2393) –

przedstawiam następujące stanowisko:

postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

UZASADNIENIE

Działając przez swojego pełnomocnika, W B. (dalej jako: Skarżący) wniósł o stwierdzenie, że art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 75; dalej jako: ustawa skargowa) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania w postępowaniu karnym wykonawczym dotyczącym udzielenia osobie skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz uzyskania rekompensaty z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej – jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W ocenie Skarżącego, zakwestionowany przepis stanowił podstawę prawną postanowienia Sądu Apelacyjnego w B z dnia grudnia 2019 r., sygn. akt. , o pozostawieniu bez rozpoznania skargi obrońcy W B. na przewlekłość postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w B w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty kary pozbawienia wolności.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na tle następującego stanu faktycznego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w L z dnia marca 2017 r., sygn. , W B., D A., R J. oraz M O. zostali uznani za winnych tego, że w dniu czerwca 2016 r. w A. i w N.

w województwie _____ oraz na trasie między tymi miejscowościami, działając wspólnie i w porozumieniu, stosując wobec S _____ V. przemoc w postaci _____

_____ po czym przetrzymywali ją w tym samochodzie i w lesie w okolicy miejscowości W. _____ gdzie _____

z W _____ B. i M _____ O., przy czym M _____ O., stosując wobec pokrzywdzonej przemoc _____, działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i doprowadzenia innych osób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w ten sposób, że w zamian za uwolnienie S _____ V. zażądał od M _____ A. pieniędzy w kwocie _____ zł, których nie uzyskał, po czym doprowadził S _____ V. do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem poprzez wydanie mu pieniędzy w kwocie _____ zł, to jest zbrodni wyczerpującej dyspozycję w stosunku do M _____ O. art. 189 § 1 k.k. w zb. Z 197 § 3 pkt 1 k.k. w zb. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., zaś w stosunku do W _____ B., D _____ A. i R _____ J. art. 189 § 1 k.k. w zb. z 197 § 3 pkt 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy wyżej wymienionych przepisów, przyjmując za podstawę wymiaru kary wobec wszystkich oskarżonych art. 197 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., skazał M _____ O. na karę _____ pozbawienia wolności, W _____ B. i D _____ A. na kary po _____ i _____ pozbawienia wolności, a R _____ J. na karę _____ pozbawiania wolności.

W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w H. Skarżący w dniu _____ czerwca 2019 r. wystąpił do Sądu Okręgowego w B _____ z wnioskiem o udzielenie mu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary, zarejestrowanym pod sygn. _____

W sprawie wyznaczono termin posiedzenia na dzień _____ października _____

2019 r., a następnie go odwołano. Kolejny termin wyznaczono na dzień listopada 2019 r., kiedy Sąd Okręgowy postanowił warunkowo zwolnić Skarżącego z odbywania kary. Pismo z nakazem warunkowego zwolnienia sąd skierował do Aresztu Śledczego w dniu grudnia 2019 r.

W dniu grudnia 2019 r. obrońca Skarżącego wniósł do Sądu Apelacyjnego w B skargę na przewlekłość postępowania w tej sprawie, żądając stwierdzenia jego przewlekłości i przyznania Skarżącemu z tego tytułu kwoty zł. Postanowieniem z dnia grudnia 2019 r., sygn. akt , Sąd Apelacyjny pozostawił skargę bez rozpoznania. Sąd podniósł, że „w aktualnym, obowiązującym od dnia 6 stycznia 2017 r. stanie prawnym, postępowanie o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia nie może być przedmiotem skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania”.

W treści skargi konstytucyjnej Skarżący przytoczył treść wzorców kontroli oraz podniósł, że w sprawie „naruszone zostały trzy jego wolności i prawa określone Konstytucją, a mianowicie zasada równości wszystkich obywateli wobec prawa, prawo do sądu, rozumiane jako gwarancja rozpoznania przez sąd powszechny, czy nie doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania jego sprawy bez uzasadnionej zwłoki oraz prawo do wynagrodzenia za szkodę, jaką poniósł w związku z niezgodnym z prawem działaniem władzy publicznej” (s. 3 skargi).

W niniejszej sprawie udział w postępowaniu zgłosił Rzecznik Praw Obywatelskich, przedstawiając stanowisko, że *art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 75; [...])* w zakresie, w jakim wyłącza możliwość

złożenia „skargi na przewlekłość postępowania” w postępowaniu karnym wykonawczym dotyczącym udzielenia osobie skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz uzyskania rekompensaty z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej, jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Uzasadniając swoje stanowisko, Rzecznik podzielił argumentację zawartą w skardze konstytucyjnej.

Przed przystąpieniem do oceny konstytucyjności zaskarżonych unormowań konieczne jest ustalenie, czy analizowana skarga spełnia wymagania formalne, i to pomimo przeprowadzenia jej wstępnej kontroli, zwieńczonej postanowieniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 kwietnia 2021 r., sygn. Ts 61/20, o nadaniu skardze dalszego biegu. Na gruncie orzecznictwa Trybunału ugruntowany jest bowiem pogląd, że nadanie skardze konstytucyjnej biegu nie przesądza o spełnieniu formalnoprawnych przesłanek dopuszczalności orzekania w danej sprawie. Trybunał jest bowiem na każdym etapie postępowania obowiązany do badania, czy nie zachodzi ujemna przesłanka wydania wyroku, skutkująca obligatoryjnym umorzeniem postępowania (zob. m.in. postanowienia TK z dnia: 19 października 2010 r., sygn. SK 8/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 94; 18 czerwca 2013 r., sygn. SK 1/12, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 70; 26 maja 2015 r., sygn. SK 6/13, OTK ZU nr 5/A/2015, poz. 76; 3 grudnia 2019 r., sygn. SK 19/18, OTK ZU seria A z 2019 r., poz. 69).

Skarga konstytucyjna jest nadzwyczajnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw jednostki. Przesłanki wniesienia oraz merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej zostały uregulowane w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz w art. 53 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r.

o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2393; dalej jako: uotpTK).

Artykuł 79 ust. 1 Konstytucji ustanawia trzy podstawowe przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej. Pierwszą jest naruszenie określonych w Konstytucji wolności lub praw, których podmiotem jest skarżący. Zgodnie z drugą przesłanką, wymagane jest uzyskanie ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej rozstrzygającego o tych wolnościach lub prawach. Ostatnim warunkiem jest konieczność wykazania, że to ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie których wydano orzeczenie w sprawie skarżącego, stanowi źródło naruszenia jego wolności lub praw (zob. m.in. postanowienia TK z dnia: 5 listopada 2013 r., sygn. SK 15/12, OTK ZU nr 8/A/2013, poz. 127; 30 listopada 2015 r., sygn. SK 30/14, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 184; 26 sierpnia 2020 r., sygn. SK 44/20, OTK ZU seria A z 2020 r., poz. 44 oraz powołane tam wcześniejsze orzecznictwo).

Z kolei, stosownie do art. 53 ust. 1 pkt 1-4 uotpTK, skarga powinna zawierać: po pierwsze, określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją (pkt 1); po drugie, wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego i w jaki sposób – w ocenie skarżącego – zostały naruszone (pkt 2); po trzecie, uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (pkt 3); po czwarte, przedstawienie stanu faktycznego (pkt 4).

W piśmiennictwie podkreśla się, że warunkiem dopuszczalności skargi konstytucyjnej jest w szczególności udzielenie pozytywnej odpowiedzi na

pytanie, czy w sprawie rzeczywiście zostały naruszone prawa i wolności konstytucyjne skarżącego (zob. L. Bosek, M. Wild, *Kontrola konstytucyjności prawa. Komentarz praktyczny dla sędziów i pełnomocników procesowych. Wzory pism procesowych.*, wyd. 2014, Legalis 2020, II.§9.II).

Do materialnych przesłanek instytucji skargi konstytucyjnej zalicza się: a) osobisty interes prawny, a nie obiektywny – jak przy konstrukcji skargi powszechnej (*actio popularis*), i b) interes aktualny – a nie potencjalny (zob. J. Trzcíński, M. Wiácek, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, M. Zubik, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2016, tom II, s. 893). Jak wskazuje się w piśmiennictwie, *[j]eżeli w wyniku dokonanej analizy Trybunał dojdzie do przekonania, że skarga konstytucyjna nie wpłynie na sferę praw i wolności skarżącego, TK przyjmuje niedopuszczalność skargi. Sytuacja taka ma miejsce w szczególności wówczas, gdy niekorzystne względem skarżącego rozstrzygnięcie zapadło nie tylko w wyniku zastosowania zaskarżonego przepisu, lecz także z innych przyczyn, których skarżący nie kwestionuje w swojej skardze. W takiej sytuacji nawet w przypadku uwzględnienia skargi konstytucyjnej oraz wznowienia postępowania na zasadach określonych w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, nie będzie mogła nastąpić restytucja interesów skarżącego [L. Bosek, M. Wild, *op. cit.*, II.§9.II.1.C.c).3].*

Przedmiotem skargi konstytucyjnej może być zatem wyłącznie ta norma prawna, która stanowiła podstawę wydania przez organ władzy publicznej orzeczenia naruszającego prawa lub wolności konstytucyjne skarżącego. Przesądza to o konieczności istnienia merytorycznego związku pomiędzy treścią zakwestionowanej normy prawnej a podjętym na jej podstawie rozstrzygnięciem oraz zarzucanym temu rozstrzygnięciu naruszeniem praw lub wolności konstytucyjnych. Regulacja prawna stanowiąca przedmiot skargi konstytucyjnej musi więc w ten sposób

determinować w sensie normatywnym treść wydanego orzeczenia, iż prowadzi to do wskazanego w skardze naruszenia praw lub wolności konstytucyjnych przysługujących skarżącemu (zob. postanowienie TK z dnia 22 lutego 2001 r., sygn. Ts 193/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 77 i przywołane tam orzeczenia).

Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że *[d]o zasadniczych przesłanek dopuszczalności występowania ze skargą konstytucyjną należy uczynienie jej przedmiotem przepisów (ustawy lub innego aktu normatywnego) wykazujących podwójną kwalifikację. Będąc podstawą prawną ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżącego przez sąd lub organ administracji publicznej, muszą one prowadzić jednocześnie do naruszenia wskazywanych przez skarżącego konstytucyjnych wolności lub praw. Skarżący jest przy tym zobligowany (...) do wskazania, które przepisy kwestionowanego aktu normatywnego wykazują taką kwalifikację* (postanowienie TK z dnia 19 października 2004 r., sygn. SK 13/03, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 101).

Jednakże, niekonstytucyjne brzmienie normy prawnej, stanowiącej podstawę wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie skarżącego, należy odróżnić od dyskusyjnego zastosowania normy prawnej w ostatecznym orzeczeniu w sprawie skarżącego. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, niedopuszczalna jest skarga konstytucyjna na stosowanie prawa, a więc skarga, której zarzuty dotyczą przyjętej przez sąd wykładni przepisu, nieprawidłowej subsumpcji stanu faktycznego czy też wadliwości argumentacji sformułowanej w ostatecznym orzeczeniu (*vide* – postanowienie z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt Ts 62/16, OTK ZU seria B z 2016 r., poz. 363).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy uznać, że w sprawie tej nie wykazano, iż doszło do naruszenia określonych

w Konstytucji wolności lub praw, których podmiotem jest Skarżący, ani że to zakwestionowany przepis stanowi źródło naruszenia jego wolności lub praw. Nie uzasadniono należycie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy ze wskazanymi konstytucyjnymi prawami Skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na poparcie tego zarzutu. Nie wykazano więc merytorycznego związku pomiędzy treścią normy prawnej a podjętym na jej podstawie rozstrzygnięciem oraz zarzucanym temu rozstrzygnięciu naruszeniem praw lub wolności konstytucyjnych.

Na wstępie należy zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, iż wzorcami kontroli w postępowaniu wszczętym skargą konstytucyjną mogą być zasadniczo tylko te przepisy Konstytucji RP, które statuują określone prawa lub wolności, i że właściwego wzorca kontroli nie stanowią w tym wypadku normy ogólne, określające zasady ustrojowe, adresowane do ustawodawcy i narzucające mu pewien sposób regulowania poszczególnych dziedzin życia społecznego (*vide* – wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia: 6 października 2004 r., sygn. SK 23/02, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 89; 10 lipca 2007 r., sygn. SK 50/06, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 75). Dopuszczalność wskazywania w skardze konstytucyjnej wzorców wynikających z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji jako „samodzielnych” wzorców kontroli była w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie kwestionowana. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15 (OTK ZU seria A/2017, poz. 51), w którym Trybunał – rozpoznając skargę konstytucyjną – podzielił pogląd Prokuratora Generalnego o niedopuszczalności orzekania w zakresie niezgodności przedmiotu kontroli z art. 2 i art. 32 Konstytucji, występujących jako „samodzielne” wzorce kontroli. Trybunał podkreślił w szczególności, że na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* uotpTK

„zwykle” składy orzekające Trybunału związane są w rozpoznawanym zakresie poglądem prawnym wyrażonym w postanowieniach pełnego składu Trybunału z dnia 24 października 2001 r. (sygn. SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225) oraz z dnia 23 stycznia 2002 r. (sygn. Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002 r., poz. 60). Dopóki Skarżący nie przedstawi argumentów, które przemawiałyby za odstąpieniem od dotychczasowego zapatrywania Sądu Konstytucyjnego w przedmiocie dopuszczalności rozpoznania samodzielnego zarzutu z art. 2 i art. 32 Konstytucji w skardze konstytucyjnej, a zatem za przekazaniem sprawy do rozpoznania przez Trybunał w pełnym składzie w celu przyjęcia przez tenże pełny skład nowego poglądu w omawianej kwestii, skarga konstytucyjna oparta na takich zarzutach nie może być przedmiotem merytorycznego rozpoznania.

W niniejszej sprawie (podobnie jak było to w powołanej sprawie SK 35/15), zarówno w *petitum*, jak i w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej art. 32 ust. 1 Konstytucji został ujęty jako wzorzec „samodzielny”. Skarżący przywołał w uzasadnieniu, w pierwszej kolejności, art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Sposób sformułowania zarzutu, a także wywody zawarte w uzasadnieniu skargi nie dostarczają argumentów na rzecz innego traktowania tego wzorca kontroli przez Skarżącego niżli jako wzorca „samodzielnego”. Przesądza o tym chociażby przyjęta w skardze kolejność, w jakiej prezentowane są rozważania dotyczące konstytucyjności zaskarżonych przepisów, a także treść tych rozważań: Skarżący wyróżnił zasadę „równości wszystkich obywateli wobec prawa” pośród trzech jego naruszonych wolności i praw określonych Konstytucją (s. 3 skargi) oraz w uzasadnieniu tego zarzutu nie powiązał w żaden sposób naruszenia zasady równości z naruszeniem innych wzorców kontroli, wskazując jedynie, że „[w] ocenie skarżącego brak jest podstaw do rozróżnienia kategorii spraw określonych w art. 1 § 1 k.k.w. od innych spraw karnych, cywilnych” (s. 4 skargi). Ponadto (analogicznie jak było to w sprawie SK 35/15), Skarżący nie przedstawił powodów, dla których należałoby zrewidować dotychczasowe orzecznictwo

dotyczące dopuszczalności przywoływania art. 32 ust. 1 Konstytucji jako samodzielnego wzorca kontroli w skardze konstytucyjnej.

W związku z powyższym, niniejsze postępowanie, w zakresie badania zakresowej zgodności art. 2 ust. 1b ustawy skargowej z art. 32 ust. 1 Konstytucji, podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK, ze względu na niedopuszczalność orzekania.

W niniejszej sprawie Skarżący przede wszystkim jednak nie wykazał, że doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa Skarżącego. Przepisami statuującymi określone prawo Skarżącego – które w Jego ocenie zostało naruszone przez kwestionowany przepis – są przepisy składające się na prawo do sądu i zakazujące zamykania drogi sądowej (art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji). Tymczasem w skardze w ogóle nie rozważono, czy Skarżący ma możliwość dochodzenia swoich praw w toku procedury sądowej, w szczególności, czy ma możliwość dochodzenia naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości na podstawie art. 16 ustawy skargowej. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu, strona, która nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy skargowej, może dochodzić - na podstawie art. 417 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1360) - naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy. Jak wskazuje się w piśmiennictwie i orzecznictwie, art. 16 ustawy skargowej *wprowadza wyjątek od regulacji art. 417¹ § 3 k.c., odsyłając do ogólnej formuły deliktu władzy publicznej. W ten sposób zezwala na stosowanie art. 417 k.c., pomimo iż dochodzenie odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem wydania bądź niewydania orzeczenia zostało w kodeksie cywilnym powiązane z wymogiem uzyskania prejudykatu. Art. 16 u.s.n.p.s. ma więc charakter materialnoprawny* (A. Adamczyk, M. Adamczyk, *Podstawy prawne domagania się*

zadośćuczynienia od Skarbu Państwa z tytułu bezprawnego działania lub zaniechania władzy publicznej, Przegląd Prawa Publicznego 12/2015, s. 9-21). Jak zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 sierpnia 2017 r., sygn. IV CSK 659/16, art. 417¹ § 3 k.c. przewiduje również możliwość uchylecia przez przepis odrębny wymagania uzyskania prejudykatu (orzeczenia stwierdzającego niezgodność z prawem) i takim przepisem odrębnym jest art. 16 powołanej ustawy (ustawy skargowej – przyp. wł.), stanowiący podstawę dochodzenia - po prawomocnym zakończeniu postępowania - naprawienia szkody, wynikłej z przewlekłości na podstawie art. 417 k.c., przez stronę, która nie wniosła skargi (LEX nr 2361216). Również osoby, których skargę na przewlekłość oddalono bądź odrzucono, mogą skorzystać z trybu przewidzianego w art. 16 ustawy skargowej (*vide – ibidem*) i dochodzić w postępowaniu cywilnym na mocy tego przepisu naprawienia szkody oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną zwłoką w postępowaniu głównym. Jest oczywiste, że w postępowaniu takim sąd musi w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do nieuzasadnionej przewlekłości postępowania.

Za uznaniem dopuszczalności stosowania art. 16 ustawy skargowej do strony postępowania wykonawczego, jaką jest skazany, we wszystkich sprawach, o których mowa w art. 1 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (dalej jako: k.k.w.), mogą przemawiać istotne argumenty. Przede wszystkim, art. 2 ust. 1b ustawy skargowej wyłącza stosowanie jedynie art. 2 ust. 1 ustawy skargowej (a więc jedynie możliwość złożenia skargi na przewlekłość w toku postępowania), nie wyłącza natomiast stosowania całej ustawy. Gdyby ustawodawca chciał wyłączyć stosowanie całej ustawy skargowej w sprawach, o których mowa w art. 1 § 1 k.k.w., w treści art. 2 ust. 1b użyto by zapewne sformułowania *Przepisów ustawy nie stosuje się w sprawach, o których mowa w art. 1 § 1...* w miejsce użytego sformułowania *Przepisu ust. 1 nie stosuje się w sprawach, o których mowa w art. 1 § 1.*

Co więcej, ustawa skargowa posługuje się pojęciem „strony” w rozumieniu strony postępowania głównego, a nie strony postępowania skargowego (*vide* – m.in. art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy skargowej). Jak wskazuje się w piśmiennictwie, *Ustawa nie definiuje (...) pojęcia strony postępowania wszczętego na podstawie skargi, odwołując się do jej definicji zawartych we wskazanych procedurach, karnej, cywilnej oraz sądownoadministracyjnej, nawiązując tym samym do roli procesowej podmiotu składającego skargę, którą pełni w toku trwającego (jego zdaniem przewlekłego) postępowania, którego skarga dotyczy. Złożenie skargi jest bowiem swego rodzaju etapem toczącego się już postępowania, nie zaś środkiem stosowanym w celu dostępu do sądu (zob. szerzej M. Romańska, Skarga na przewlekłość, s. 44–45; zob. też uw. do art. 5) [W. Jasiński, W. Szydło, komentarz do art. 3 ustawy skargowej, [w:] J. Skorupka (red.), Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Komentarz. Warszawa 2010, Legalis 2022, teza 1].* Jeszcze przed wejściem w życie kwestionowanego przepisu w piśmiennictwie podkreślano: *W zakres pojęcia „postępowanie karne” wchodzi również postępowanie prowadzone na podstawie ustawy z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 ze zm.), którego najważniejszą stroną jest skazany. Oprócz skazanego stroną tego postępowania będzie prokurator, natomiast pokrzywdzony na mocy omawianego przepisu zyskuje uprawnienie do złożenia skargi na przewlekłość postępowania karnego wykonawczego, mimo iż stroną tego postępowania nie jest (A. Piaseczny, komentarz do art. 3 ustawy skargowej [w:] Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Komentarz, Warszawa 2013, Lex 2022, teza 10). Ustawa nowelizująca, na mocy której wszedł w życie kwestionowany przepis, nie zmieniła przy tym brzmienia*

art. 3 ustawy skargowej. Co więcej, stosownie do art. 2 ust. 1b ustawy skargowej wszakże nie wszystkie sprawy objęte art. 1 § 1 k.k.w. zostały objęte wyłączeniem stosowania art. 2 ust 1 tej ustawy. Jak się więc wydaje, zgodnie z zasadą *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*, nie ma podstaw, aby odmówić zastosowania art. 16 ustawy skargowej, odwołującego się do pojęcia strony w przedstawionym powyżej rozumieniu – do strony postępowania wykonawczego.

Wreszcie, zarówno w poglądach doktryny, jak i orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego powszechnie przyjmuje się konieczność dokonywania „wykładni ustaw w zgodzie z Konstytucją” (zwanej także prokonstytucyjną wykładnią prawa). Jak wskazuje się w piśmiennictwie, (...) *Trybunał uznaje, że w procesie kontroli konstytucyjności ustaw stwierdzenie niezgodności z Konstytucją może nastąpić dopiero wówczas, gdy nie da się uzyskać rezultatu wykładni zgodnego z zasadami konstytucyjnymi. Jeżeli taka możliwość istnieje, Trybunał nie może stwierdzić niekonstytucyjności normy ustawowej (K. 10/95, K. 17/93). Mówiąc najbardziej ogólnie, wykładnia ustaw w zgodzie z konstytucją oznacza, że ustalamy treść normy prawnej na podstawie przepisów ustawy z uwzględnieniem zasad zawartych w Konstytucji (W. 2/94). »Jeżeli na gruncie wykładni językowej możliwe jest różne rozumienie treści normy, to należy przyjmować taki rezultat wykładni, który zapewni zgodność z zasadami konstytucyjnymi«.* (...) *Poszukiwanie wykładni zaskarżonych przepisów ustawy w zgodzie z konstytucją jest obowiązkiem Trybunału, który wskazuje jednak na granice jej dokonywania. (...) granice te wyznacza w pierwszej kolejności wykładnia językowa. Jeżeli wykładnia językowa zaskarżonych przepisów ustawy prowadzi do jednoznacznych rezultatów, nie można odwoływać się już do przepisów Konstytucji dla ustalenia treści normy prawnej. W takim przypadku Trybunał nie może usuwać dalszych wątpliwości konstytucyjnych w drodze wykładni i powinien stwierdzić, iż norma ustawy jest niezgodna z normą czy*

*normami konstytucyjnymi. Możliwość odwołania się do wykładni ustaw w zgodzie z konstytucją zależy jednak nie tylko od rezultatów wykładni językowej. W pewnych przypadkach również reguły wykładni funkcjonalnej mogą przesądzać o jednoznacznym wyniku wykładni i ustaleniu treści normy prawnej. (...) Z powyższego wynika, iż o ile uznane reguły wykładni, przede wszystkim reguły wykładni językowej, prowadzą do jednoznacznego jej rezultatu w postaci ustalenia treści normy prawnej w oparciu o przepisy ustawy, niedopuszczalne jest dokonywanie wykładni przepisów ustawy w zgodzie z konstytucją (P. Tuleja, *Stosowanie Konstytucji w świetle jej nadrzędności (wybrane problemy)*, rozdział V.6.2, wyd. 2003 r., Lex 2022).*

W przedmiotowej sprawie reguły wykładni umożliwiają taką interpretację przepisów ustawy skargowej, zgodnie z którą – choć strona postępowania wykonawczego nie ma możliwości złożenia skargi na przewlekłość w toku konkretnego postępowania w sprawach, o których mowa w kwestionowanym przepisie – możliwość dochodzenia naruszonego prawa zostaje zachowana po jego zakończeniu na uproszczonych zasadach przewidzianych w art. 16 ustawy skargowej. Jak bowiem wskazywał konsekwentnie Trybunał Konstytucyjny, *Jeśli zaś są możliwe różne sposoby interpretacji przepisu, należy dokonać wykładni w zgodzie z Konstytucją. »Priorytet ma bowiem stosowanie prawa prowadzące do zachowania domniemania zgodności z Konstytucją i - w efekcie - stabilizacji systemu prawnego. (...)*» [wyrok z dnia 9 czerwca 2015 r., sygn. SK 47/13, OTK ZU nr 6/A/2015, poz. 81].

Jednakże Skarżący nie rozważył tej problematyki, nie uczynił zadość wymogowi dokonania wykładni kwestionowanej normy i pominął milczeniem regulację zawartą w art. 16 ustawy skargowej, umożliwiającą dochodzenie naprawienia szkody za zwłokę w postępowaniu głównym po jego zakończeniu.

Reasumując, w skardze konstytucyjnej nie wykazano, aby w okolicznościach sprawy Skarżącego wyłączenie możliwości wniesienia skargi

na przewlekłość w toku postępowania głównego spowodowało naruszenie wzorców kontroli z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji. W niniejszej sprawie nie wykazano więc istnienia po stronie W B. osobistego, aktualnego interesu prawnego w rozstrzygnięciu skargi konstytucyjnej.

Powyższe okoliczności powodują, że postępowanie powinno podlegać umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK – wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

Należy również zauważyć, że uzasadnienie zarzutów skargi jest lakoniczne. Skarżący nie uzasadnił należycie zarzutów niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy ze wskazanymi wzorcami kontroli, w szczególności nie powołał argumentów ani dowodów na ich poparcie – nie stanowi bowiem uzasadnienia zarzutu jego parafraza, poparta oderwanymi od okoliczności sprawy cytatami z orzecznictwa. W uzasadnieniu skargi w istocie jedynie wielokrotnie powtórzono treść zarzutów. Trybunał Konstytucyjny niejednokrotnie podkreślał w swoich orzeczeniach, że istnieje istotna różnica pomiędzy postawieniem zarzutu niezgodności normy z normami wyższego rzędu a jego uzasadnieniem (*vide* – postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. P 13/12, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 72). Zdania twierdzące, powtarzające jedynie tezę o niezgodności norm niższego rzędu z normami wyższego rzędu, z natury rzeczy nie stanowią uzasadnienia zarzutu, a jedynie powtórzony w różnej formie językowej zarzut. W szczególności nie wykazano, w jaki konkretnie sposób doszło do naruszenia konstytucyjnych praw Skarżącego, skoro – jak wspomniano – Skarżący nie rozważył, czy ma możliwość dochodzenia naprawienia szkody i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę po zakończeniu postępowania w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Tymczasem ta okoliczność jest kluczowa dla postawionego przez Skarżącego zarzutu.

Również powyższe okoliczności powodują, że postępowanie w niniejszej sprawie powinno podlegać umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uotpTK wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

Biorąc powyższe pod uwagę, wnoszę jak w *petitum*.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego